Genelge No: 2012/29 (Gümrük Kıymeti hk.)

Bu doküman, ilgili mevzuat metnini AB Global Mevzuat Arşivi düzeninde sunar.

T.C.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI

Gümrükler Genel Müdürlüğü

Sayı: B.21.0.GGM.0.04.00.00-10.06.01

Konu: Gümrük Kıymeti

GENELGE

(2012/29)

A- Gümrük Kıymetinin Belirlenmesi

Bilindiği üzere, ithal eşyasının gümrük kıymeti, 27/10/1999 tarihli ve 4458 sayılı Gümrük Kanununun 23 ilâ 31 ve 7/10/2009 tarihli ve 27369 sayılı mükerrer Resmi Gazete'de yayımlanan Gümrük Yönetmeliğinin 43 ilâ 57 nci maddelerine göre belirlenmektedir. Eşyanın gümrük kıymetinin tespitine ilişkin yöntemlerin hangi esaslar çerçevesinde uygulanacağı ise Gümrük Yönetmeliğinin 44 üncü maddesinde belirtilmiştir.

Buna göre, beyan edilen kıymetin gümrük kıymeti olarak kabul edilip edilmeyeceği, satışa ilişkin diğer hususlar da göz önünde bulundurulmak suretiyle öncelikle, birinci yöntem olan satış bedeli yöntemine göre belirlenecektir. Bu yöntemden izleyen yönteme geçilebilmesi için beyan edilen kıymetin bu yönteme göre kabul edilemez olması gerekir. Başka bir ifadeyle, beyan edilen kıymetin kontrolü neticesinde satış bedeli yönteminin uygulanmasının mümkün olmadığı dolayısıyla bu yöntemin terk edilmesi gerektiği dayanakları ile açıklanmalıdır. Satış bedeli yönteminin terk edilmesi halinde, aynı eşyanın satış bedeli yöntemine geçilmelidir. Gümrük kıymetinin aynı eşyanın satış bedeli yöntemine göre de belirlenememesi durumunda sırasıyla benzer eşyanın satış bedeli yöntemi, indirgeme yöntemi ve hesaplanmış kıymet yöntemlerine

geçilmesi, ilk beş yönteme göre kıymet tespiti yapılamaması durumunda ise son yönteme göre gümrük kıymetinin belirlenmesi gerekmektedir.

B- Satış Bedeli Yönteminin Terk Edilmesini Gerektiren Haller

Satış bedeli yöntemine göre gümrük kıymeti belirlenirken, beyan edilen kıymetin aynı veya benzer eşyaya ait mevcut kıymetlerin altında olması halinde, bu durum beyan edilen kıymetin reddi için tek başına bir gerekçe oluşturmaz.

Satış bedeli yönteminin terk edilmesini gerektiren haller aşağıda belirtilmiştir.

1) Beyan edilen eşya kıymetinin aynı veya benzer eşya kıymetine göre düşük olmasının sebepleri araştırılırken öncelikle bu farklılığın, satış bedeli yöntemine ilişkin Gümrük Kanununun 24 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a), (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilen hususlardan kaynaklanıp kaynaklanmadığına bakılır. Buna göre;

1. Durum: Söz konusu bentlerde belirtilen hususlardan birinin varlığı nedeniyle kıymet farklılığı söz konusu ise;

i) Satış fiyatının hangi ölçüde etkilendiği objektif olarak belirlenebiliyorsa, gerekli düzeltme yapılarak gümrük kıymeti satış bedeli yöntemine göre belirlenir.

ii) Satış fiyatının hangi ölçüde etkilendiği belirlenemiyorsa gümrük kıymeti, satış bedeli yöntemine göre belirlenemez. Bu durumda aynı eşyanın satış bedeli yöntemine göre gümrük kıymeti belirlenir. Bu yönteme göre de belirlenemiyorsa sırasıyla diğer yöntemlere geçilir.

2. Durum: Anılan bentlerde belirtilen hususlardan biri mevcut değil ise;

İlk olarak aynı veya benzer olduğu düşünülen eşya ile beyan edilen eşya karşılaştırılır. Herhangi bir eşyanın, bir başka eşyayla aynı veya benzer olduğundan söz edebilmek için;

i) Kıymetinin, gümrük kıymeti olarak önceden kabul edilmiş olması,

ii) Aynı veya benzer eşyanın Gümrük Yönetmeliğinin 46 ncı maddesinin birinci ve 47 nci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen unsurları taşıması,

iii) Kıymeti belirlenecek eşya ile aynı ticari düzey ve/veya satın aldıkları miktarların aynı veya birbirlerine yakın olması, böyle bir satışın bulunmaması durumunda, farklı ticari düzey ve/veya farklı miktarlardaki aynı veya benzer eşyanın satış bedeli, bu ticari düzey ve/veya miktar farkları göz önüne alınarak yapılacak düzeltmeden sonra kullanılması,

iv) Satış tarihleri aynı veya yakın bir tarihte olması,

v) Menşelerinin aynı olması,

Gerekir.
Beyan edilen eşya ile aynı veya benzer olduğu düşünülen eşya arasında, sayılan bu şartların tamamının karşılanmaması halinde, aynı veya benzer eşyanın kıymeti, beyan edilen eşya için gümrük kıymeti olarak esas alınamaz.

Sayılan şartların da karşılanması halinde aynı eşya kıymeti ile beyan edilen eşyanın kıymeti arasındaki farklılığın, satışa ilişkin koşullardan kaynaklanıp kaynaklanmadığı araştırılmalıdır. Diğer bir deyişle;

a) Satış ile ilgili satış sözleşmesinde yer alan ve fiyatın sonradan gözden geçirilmesini öngören hükümler mi bulunmaktadır?

b) Tek bir satış muamelesine konu olup, bölümler halinde mi ithal edilmektedir?

c) Tek fiyat üzerinden yapılan paket satın alma mı söz konusudur?

d) Eşyanın ithali, bağlı satış konusu mudur?

e) Satıcı tarafından miktar ya da peşin ödeme iskontosu yapılmış mıdır?
Yukarıda belirtilenlerin dışında, satış ve fiyatla ilgili başka koşullarla da karşılaşılması muhtemeldir. Bu tür koşullar, eşyanın kıymetini artırıcı ya da azaltıcı yönde etkileyebilecektir. Bu nedenle, beyan edilen eşya ile aynı veya benzer olduğu belirlenen eşyanın satış koşulları,

a**) Aynı olmalı veya;**

b) Satış fiyatını etkilememiş olduğu belirlenmeli veya;

c) Farklı koşula rağmen satış fiyatında objektif bir düzeltme yapılabilmelidir.
Diğer taraftan, beyan edilen eşya kıymetinin aynı veya benzer eşya kıymetlerine göre düşük olmasının başka sebepleri de olabilecektir.

Yukarı da belirtilen tüm hususlar birlikte değerlendirildikten ve eşyanın kıymetinin satış bedeli yöntemine göre belirlenemeyeceğine karar verildikten sonra aynı veya benzer eşya yöntemine geçilecektir.

C- Gümrük Kıymetinin Araştırılması

Gümrük Yönetmeliğinin 44 üncü maddesinin beşinci fıkrası uyarınca, beyan edilen gümrük kıymetinin gerçekliği veya doğruluğu konusunda şüpheye düşülmesi halinde, gümrük idarelerince yükümlülerden ilave bilgi ve belge talep edilmesi de dahil olmak üzere, konunun incelenmesi ve araştırılması neticesinde şüpheye sebebiyet veren hususlar giderilmediği takdirde eşyanın gümrük kıymeti satış bedeli yöntemine göre tespit edilemeyecektir. Bu durumda, ithal eşyasının beyan edilen kıymetinin gerçeklik ve doğruluğunun tespit edilebilmesi için aşağıda belirtilen koşulların karşılanması durumunda yurt dışı kıymet araştırmasına gidilebilecektir.

1- Kıymet Araştırmasına Yönelik Ön Günceleme Yapılması

Bu kapsamda ilk olarak, gümrük kıymeti araştırılacak eşya ile ilgili aynı veya benzer eşyanın gümrük kıymeti tespit edilecektir. Aynı veya benzer eşya kıymetlerine ilişkin araştırmalarda öncelikle Gümrük Veri Ambarı Sistemi (GÜVAS)'nde yer alan Kıymet Veri Tabanı kullanılacaktır. Araştırmada tespit edilen beyannameler içerisinde gerekli görülenlere ilişkin fatura bilgileri ve örneklerinin Bölge Müdürlükleri kanalıyla ilgili idareden talep edilmesi ve konunun elde edilen bilgiler çerçevesinde ilgili İdarece değerlendirilerek sonuçlandırılması gerekmektedir.

Bununla birlikte, inceleme sırasında veri tabanında sorgulamanın GTİP bazında yapılabildiği durumlarda, bir GTİP'in birden fazla eşyayı içermesi durumunda, eşyaların kalite, marka ve sair farklılıklarının da eşyanın kıymetini değiştirmesi söz konusu olduğundan, aynı GTİP için farklı kıymetler elde edilmesi mümkündür. Bu nedenle, ilgili beyanname ve faturalar temin edilerek bir değerlendirme yapılması gerekmektedir.

İkinci olarak, ithal edilen eşyaya ilişkin banka transferlerinin ilgili bankadan sorularak teyit edilmesi gerekmektedir.

2- Risk Analizlerinin Yapılması

Kıymet araştırmasına yönelik yapılan ön incelemenin tamamlanmasından sonra kıymet araştırmasına gidilebilmesi için aşağıda belirtilen koşulların, kıymeti araştırılacak eşya için geçerli olması gereklidir.

2.1. Kıymet araştırmasına gidilecek eşyanın kıymetinin düşük olmasına yönelik ekonomik gerekçeler bulunmalı (eşyanın yüksek gümrük vergisine veya özel tüketim vergisine tabi olması gibi) ve aynı veya benzer eşyanın gümrük kıymetinin beyan edilen eşyanın gümrük kıymetinden en az %10 oranında yüksek olmalıdır. Vergilerin tecil ve terkine tabi tutulması veya vergiyi doğuran olayın eşyanın ilk iktisabında gerçekleşmesi (otomobil ithalatlarında olduğu üzere) durumunda da ekonomik gerekçenin gerçekleştiği varsayılacaktır.

2.2. Beyan edilen eşyanın katma değer vergisi dışında diğer ithalat vergilerine tabi olması gerekir. Kıymet araştırmasına gidilmesi için KDV tek başına yeterli sebep değildir. Bununla birlikte, sadece KDV yönünden kıymet araştırmasına gidilebilmesi için, beyan edilen eşya kıymetinin gerçeği yansıtmadığına ilişkin ciddi şüphe veya emarelerin bulunması gerekir.

2.3. Beyan edilen eşyanın ithalatta gözetim uygulanmasına ilişkin tebliğler uyarınca gözetim belgesine tabi olması veya beyan edilen kıymetin gözetime ilişkin tebliğlerde belirtilen kıymetlerden yüksek olması durumunda kıymet araştırmasına gidilmemesi esastır. Ancak, ciddi şüphe ve emarelerin bulunması ve bu durumun araştırma talebinde açıkça belirtilmesi durumunda kıymet araştırmasına gidilebilecektir. Gözetim belgesine tabi eşya için beyan edilen kıymet ile ilgili olarak gümrük idarelerine itirazda bulunulması ve eşyanın fatura da kayıtlı tutarın (yurtdışı diğer giderler adı altında beyan edilen tutar dahil) gözetim için belirlenen fiyattan düşük olması halinde de kıymet araştırmasına gidilebilir.

3- Yurt Dışı Kıymet Araştırmasına Yönelik Yapılacak İşlemler

Yukarıda belirtilen şartlardan birinin varlığının tespiti durumunda, kıymet araştırmasına gidilebilmesi için aşağıdaki işlemler yapılacaktır.

3.1. Yükümlüden ilave bilgi ve belge istenilmesi:

Gümrük İdaresince, Ek-1'de örneği yer alan ve asgari hangi bilgileri içereceği belirtilen yazı, beyan sahibine tebliğ edilir. Bu talep yazısında, istenilen ilave ispatlayıcı belgeler ve/veya kıymet konusunda açıklanması istenilen hususlar açıkça belirtilir.

3.2. Yükümlüye verilecek süre:

Yapılacak tebligatta 45 gün cevap süresi verilir. Sürenin bitiminden önce beyan sahibince yazılı ve gerekçeli talepte bulunulması durumunda 45 günü aşmamak kaydıyla ek süre verilir.

3.3. Kıymet incelenmesi sonuçlanmadan eşyanın çekilmek istenmesi:

Eşya gümrüğün gözetimi altındayken yükümlü tarafından çekilmek isteniyorsa, Gümrük Yönetmeliğinin 587 nci maddesinde belirtilen koşullarla talep kabul edilir.

3.4. İlave bilgi-belge talebinin karşılanması ve ibraz edilen bilgi-belgelerin uygun bulunması:

İbraz edilen bilgi ve belgeler, kabul edilebilir nitelikte ve beyan edilen kıymetin fiilen ödenen veya ödenecek fiyat olduğunu kesin olarak ortaya koyuyorsa, gümrük kıymeti satış bedeli yöntemine göre tespit edilir.

3.5. İlave bilgi-belge talebinin karşılanmaması:

Süresi içinde ilave bilgi-belge talebinin karşılanmaması durumunda, beyan edilen gümrük kıymetinin gerçeklik ve doğruluğunun ispatlanamaması, Gümrük Kanununun 65 inci maddesinin birinci fıkrası çerçevesinde talep edilen bilgilerin sunulmaması ve Kıymet Bildirim Formunun "Taahhütname" bölümünde belirtilen taahhüde uyulmadığı gerekçeleriyle beyan reddedilerek kıymet araştırmasına gidilir.

Ancak, İdarece bu çerçevede kıymet araştırmasına gidilmeden önce söz konusu belgelerin sunulması halinde, bu belgeler süresi içinde sunulan bilgi-belgeler gibi değerlendirmeye alınacaktır.

3.6. İbraz edilen bilgi ve belgeler uygun ve yeterli bulunmaması:

Verilen bilgi ve belgeler kabul edilebilir nitelikte değil ve/veya fiilen ödenen veya ödenecek fiyatın belirlenmesine imkan sağlamıyor ya da beyan edilen kıymetin doğruluğunu ispat için

yeterli değil ise; kabul edilmeme veya yeterli bulunmama gerekçeleri açıkça ifade edilerek beyan reddedilir ve bu genelgedeki esaslar çerçevesinde kıymet araştırmasına gidilir.

3.7. Yurt dışı kıymet araştırması ve Bölge Müdürlüğünce Yapılacak İnceleme

Yurt dışı kıymet araştırmasına gidilmesi durumunda, idarece "Yurt Dışına Gönderilecek Bilgi Talep Formu" düzenlenerek Bölge Müdürlüğüne gönderilir. Mezkur formun "II-Bilgi talebenin nedeni" bölümünde, kıymet araştırmasına gidilmesine ilişkin ekonomik gerekçeler, aynı veya benzer eşyaya ilişkin beyannamenin sayı ve tarihleri, aynı veya benzer eşyanın gümrük kıymeti, aynı veya benzer eşyanın hangi oranda beyan edilen kıymetten yüksek olduğu, bankalar nezdinde yapılan araştırma sonucu ve varsa ciddi şüphe ve emareler açıkça belirtilir. Söz konusu hususların açıkça belirtilmediği durumlarda Bölge Müdürlüğü'nce araştırma talebi resen reddedilir.

Bölge Müdürlüğünce yapılan inceleme sonucunda, araştırma yapılmasına gerek bulunur ise mütalaasıyla birlikte Bakanlığa (AB ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü) gönderilir. Aksi halde, yapılacak işlem gümrük idaresine bildirilir.

Beyana göre hesaplanan vergiler toplamı 5.000 TL'yi aşmayan eşya için yurt dışından bilgi talebinde bulunulmaz. Ancak, araştırma konusu eşyanın birden fazla beyanname ile ithal edildiği durumlarda, hesaplamada bunlar toplu olarak dikkate alınır.

3.8. Yurt dışı araştırması sonucuna göre yapılacak işlem:

Yurt dışı Araştırması sonucunda;

a) Yükümlü tarafından beyan edilen kıymetin gerçek ve doğru olduğu tespit edilirse, bu çerçevede gerekli işlemler yapılır.

b) Alınan yanıtta ilgili ülke tarafından talebin karşılanamayacağı ya da bilgi bulunamadığı bildirilmiş ise, gümrük idaresince mevcut verilere göre değerlendirme yapılır.

c) Beyan edilen kıymetin gerçek veya doğru olmadığı tespit edilir ise, ilgilendirdiği yönüyle Gümrük Kanunu, 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu ve 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu hükümleri çerçevesinde gerekli adli ve idari işlemler yapılarak sonucundan ilgili belge suretleri ile birlikte Bakanlığa (Risk Yönetimi ve Kontrol Genel Müdürlüğü) bilgi verilir.

Beyana göre yapılan tahakkuklar ile idarece tahakkuk ettirilen vergiler arasındaki farkın, yükümlüsünce Gümrük Yönetmeliğinin 587 nci maddesinde belirtildiği şekilde teminata bağlanarak eşyanın çekilmesi veya referans/veri kıymetler göz önünde bulundurularak teminat alınması durumlarında, talepte bulunulduğu tarihten itibaren bir yıl içerisinde Yurt Dışı Araştırmasının sonuçlanmaması halinde, gümrük idaresinde mevcut verilere göre değerlendirme yapılır ve işlem sonuçlandırılır. Bu süreden sonra cevaplar çerçevesinde vergi farkı ortaya çıkan hallerde, gerekli işlemler yerine getirilir.

Gerek yurt dışı araştırması sonucunda talebin karşılanamayacağının veya bilgi bulunmadığının bildirilmesi, gerekse bir yıllık sürenin geçmesi nedeniyle mevcut verilere göre değerlendirme yapılacak olması durumlarında; öncelikle beyanın kabul edilip edilmeyeceği hususunda bir değerlendirme yapılır. Bu değerlendirmede; yükümlüden temin edilen bilgi ve belgeler (beyanname ve ekleri ile varsa ilave bilgi-belgeler), Bakanlıktan bildirilen veriler, varsa benzer konulara ilişkin denetim raporları, ithal tarihinden sonraki süreç de dahil olmak üzere aynı ve benzer eşya ithalatlarında tespit edilen kıymetle, GÜVAS'tan temin edilen bilgiler gibi konuya ilişkin tüm bilgiler dikkate alınır.

Yapılan değerlendirme sonucunda beyanın kabul edilmesi gerektiği sonucuna varılırsa, işlemler buna göre sonuçlandırılır.

Aksi durumda, Gümrük Kanunun 24 üncü maddesinin (a), (b), (c), ve (d) bentlerinde belirtilen koşullarının varlığı halinde eşyanın gümrük kıymeti, gümrük kıymetinin belirlenmesine ilişkin esaslar çerçevesinde tespit edilir. Söz konusu koşulların bulunmaması durumunda, kıymet araştırması temin edilen verilere göre sonuçlandırılır.

D- Uygulama

Bu genelgenin uygulanmasına ilişkin olarak EK-2'de örnek olaylara yer verilmiş olup, karşılaşılacak durumların değerlendirilmesinde yönlendirici mahiyette dikkate alınması gerekmektedir.

E- Yürürlükten kaldırılan Genelgeler

AB ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğünün 2012/1 sayılı Genelgesinin 1 nci ve 8 nci maddesi ile EK-3'ü yürürlükten kaldırılmıştır.

Bilgi ve gereğini rica ederim.

Ziya ALTUNYALDIZ

Bakan a.

Müsteşar

EKLER:

1-Tebligat Örneği

2-Örnek Olaylar

T.C.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI

.....

Sayı : **.../ .../200...**

Konu :

.....

.....

.....

.....Müdürlüğü'nde adınıza tescilli .../.../201... tarih ve ..... sayılı serbest dolaşıma giriş beyannamesi muhteviyatı eşyanın kıymet yönünden kontrolü neticesinde;

.....

.....

.....

.....

..... tespit edilmiştir.

Bu durumda, söz konusu beyanname muhteviyatı eşyalarla ilgili beyan edilen kıymetin gümrük kıymeti olarak kabul edilmesi hususunda tereddüde düşülmüştür.

Açıklanan nedenlerle, bu yazımızın tebliği tarihinden itibaren 45 gün içinde aşağıda belirtilen ek bilgi ya da belgelerin gönderilmesi veya söz konusu belgelerle birlikte başvurulması halinde,

kıymet hususu yeniden incelenecektir (sürenin bitiminden önce yazılı ve gerekçeli olarak ek süre talebinde bulunulabilir). Aksi halde mevcut bilgi ve belgelere göre değerlendirme yapılacaktır.

Gümrük kıymetinin tespiti sırasında geçecek sürenin beklenilmek istenilmemesi halinde Gümrük Yönetmeliğinin 587 nci maddesine göre işlem yapılması mümkündür.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

İmza

(İdare Amiri)

İstenilen Bilgi ve Belgeler:

EK-2

ÖRNEK 1

İşlem

Yükümlü (A), serbest dolaşıma giriş rejimine tabi tutmak istediği ithal eşyasını, faturasına uygun olarak CIF $100 birim kıymet üzerinden beyan etmiştir.

Gümrük İdaresince yapılan ilk inceleme sonucunda, aynı eşyanın gümrük idarelerinden yakın tarihlerde muhtelif beyannamelerle CIF $115 birim kıymet üzerinden ithalatının yapıldığı ve kıymet araştırmasına gidilmesi için gerekli koşullardan birinin sağlandığı tespit edilmiştir.

Gümrük idaresince yapılacak işlem

Yükümlüye muhatap bir yazı ile (örnek EK-1), söz konusu eşyasının idarelerinden yakın tarihlerde muhtelif beyannamelerle CIF $115 birim kıymet üzerinden ithalatının yapıldığı, bu nedenle beyan edilen kıymetin gümrük kıymeti olarak kabulü konusunda tereddüt hasıl olduğu belirtilerek, mezkur fiyat düşüklüğünün gerekçelerinin bildirilmesi istenir. (Yükümlüden talep edilecek bilgi ve belgelerin niteliği olayın özelliğine göre gümrük idaresince belirlenir)

Bu aşamada yükümlü tarafından talep edilmesi halinde, Gümrük Yönetmeliğinin 587 nci maddesinde belirtilen koşullarla eşyanın gümrükten çekilmesine izin verilir.

Durum 1:

Yükümlü, verilen süre içerisinde gümrük idaresine sunduğu dilekçesinde, söz konusu düşüklüğün satıcı tarafından uygulanan miktar iskontosundan kaynaklandığını belirtmiş, satıcının uyguladığı fiyat şablonuna ilişkin belgeleri sunmuş ve yapılan satış sözleşmesinin onaylı örneğini eklemiştir. Gümrük idaresi yaptığı inceleme sonucunda belgelerin birbiriyle tutarlı, uygun ve beyanı destekler nitelikte olduğunu tespit etmiştir. Bu durumda beyan kabul edilir.

Durum 2:

Yükümlü süresi içinde herhangi bir bilgi-belge sunmamış ve süre uzatımı da talep etmemiştir. Bu durumda, beyan reddedilerek Gümrük Yönetmeliği'nin 43 ilâ 57 nci maddelerine göre gümrük kıymeti belirlenir.

Durum 3:

Yükümlü tarafından onaylı fatura örneği sunulmakla beraber düşüklüğün nedeni konusunda hiçbir açıklama yapılmamıştır.

Bu durumda, söz konusu düşüklüğün mevzuat çerçevesinde kıymete dahil edilmemesi gereken bir unsurdan kaynaklanıp kaynaklanmadığı bilinemediğinden beyan tevsik edilmemiş sayılır ve 2 nci durumdaki gibi işlem yapılır.

ÖRNEK 2

İşlem

Yükümlü (B), serbest dolaşıma giriş rejimine tabi tutmak istediği ithal eşyasını, faturasına uygun olarak CIF $100 birim kıymet üzerinden beyan etmiştir.

Gümrük İdaresince yapılan inceleme sonucunda, aynı eşyanın gümrük idarelerinden yakın tarihlerde muhtelif beyannamelerle CIF $115 birim kıymet üzerinden ithalatının yapıldığı ve kıymet araştırmasına gidilmesi için gerekli koşullardan birinin sağlandığı tespit edilmiştir.

Ayrıca, fatura üzerinde yapılan incelemede belge üzerinde yer alan bazı ibare ve emareler nedeniyle, belgenin mahallinde düzenlenen gerçek belge olduğu hususunda tereddüt hasıl olmuştur.

Gümrük idaresince yapılacak işlem

Yükümlüye muhatap bir yazı ile (örnek EK-1), kıymet düşüklüğüne ilişkin hususlar belirtilir ve düşüklüğün izahı ve onaylı belge ibrazı istenir. Ayrıca, B bölümünde açıklanan şekilde yurt dışı araştırması talep edilir. Talep halinde Gümrük Yönetmeliğinin 587 nci maddesinde belirtilen koşullarla eşyanın gümrükten çekilmesine izin verilir.

Yükümlü tarafından kıymet düşüklüğün izahı ve onaylı belge ibrazı durumunda, belgeler kabul edilebilir nitelikte ise işlemler sonuçlandırılır.

Yurt dışı araştırmasında, farklı bir sonuç elde edilmesi durumunda bu sonuca göre gerekli adli ve idari işlemlere tevessül edilir.

ÖRNEK 3

İşlem

Yükümlü (C), serbest dolaşıma giriş rejimine tabi tutmak istediği ithal eşyasını, faturasına uygun olarak CIF $100 birim kıymet üzerinden beyan etmiştir.

Gümrük İdaresince yapılan inceleme sonucunda, söz konusu eşya ile ilgili olarak Bakanlıkça bir tasarruflu yazı ile eşya kıymetinin $115 birim kıymet düzeyinde bulunduğu ve bu hususun veri olarak göz önünde bulundurulması gerektiği bildirilmiştir.

Gümrük idaresince yapılacak işlem

Kıymet araştırmasına gidilmesi için gerekli koşulların sağlanıp sağlanmadığı araştırılır. Koşulların sağlanmadığının anlaşılması üzerine kıymet araştırmasına son verilir. Koşullardan en az birinin sağlanması durumunda yükümlüye muhatap bir yazı ile (örnek EK-1), kıymet düşüklüğüne ilişkin hususlar belirtilir ve kıymet düşüklüğünün izahı ile onaylı belge ibrazı istenir. Talep halinde Gümrük Yönetmeliğinin 587 nci maddesinde belirtilen koşullarla eşyanın gümrükten çekilmesine izin verilir. İstenilen belgelerin sunulması ve düşüklüğün izahı durumunda işlem sonuçlandırılır.

Veri olarak göz önüne alınan bilgi haricinde şüphe gerektiren bir durum yok ise ve makul sayılabilecek bir düşüklük söz konusu ise, yurt dışı araştırmasına gidilmeyebilir.

Böyle durumlarda, konu bir bütün olarak değerlendirilerek yapılacak işlem konusunda karar verilir.

AB ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğünün 2012/1 sayılı Genelgesinin 1 inci maddesinin Yukarıdaki Genelge ile yürürlükten kaldırılmadan önceki (Hali);

1. Yurtdışına yönelik bilgi talebinde bulunmadan önce ülke içinde yapılacak ön çalışmayla birçok bilginin elde edilebileceğinden hareketle, yurtiçinde bulunan tüm kaynaklar tüketildikten sonra yurtdışı araştırmasına gidilmesi esas alınarak; öncelikle gümrük işlemlerine ilişkin bilgi ve belgelerin yanı sıra ilgili gerçek ve tüzel kişilerin hesap ve mali kayıtlarının incelenmesi, banka verilerinin araştırılması, Bakanlığımızda ve internette bulunan çeşitli bilgi/veri tabanlarının ve diğer bilgilerin araştırılması gibi yöntemlerle bilgi ve belge temini ile inceleme/araştırma/soruşturmanın sonuçlandırılmasına çalışılacaktır.

Bu şekilde yeterli sonuç alınamayacağının anlaşılması halinde ilgili ülkeden bilgi talebinde bulunulacaktır.

AB ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğünün 2012/1 sayılı Genelgesinin 8 inci maddesinin Yukarıdaki Genelge ile yürürlükten kaldırılmadan önceki (Hali);

8. İthal eşyasının gümrük kıymeti, Gümrük Kanununun 23 ila 31 inci ve Gümrük Yönetmeliğinin 37 (mer'i ynt 45 ila 50) ila 42 nci maddelerine göre belirlenmektedir. Buna göre, gümrük müdürlüklerince yurt dışı kıymet araştırmasına geçilmeden önce, beyan edilen kıymetin gümrük kıymeti olarak kabul edilip edilmeyeceğinin belirlenmesine ilişkin olarak anılan maddelerde belirtilen yöntemler sırasıyla uygulanacak olup bir yöntemden diğerine geçilebilmesi için, beyan edilen kıymetin bu yönteme göre kabul edilemez olması gerekmektedir. Bu kapsamda, kıymet araştırmasında izlenecek yönteme ilişkin uygulanacak esaslar EK-3'de ayrıca belirtilmiştir.

AB ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğünün 2012/1 sayılı Genelgesinin EK-3'ünün Yukarıdaki Genelge ile yürürlükten kaldırılmadan önceki (Hali);

AB ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğünün 2012/1 sayılı Genelgesinin EK-3'ünün Yukarıdaki Genelge ile yürürlükten kaldırılmadan önceki (eski) şekli aşağıdadır. (Mevzuat Net)

EK-30

KIYMET ARAŞTIRMASI

İthal eşyasının gümrük kıymeti, Gümrük Kanununun 23 ila 31 ve Gümrük Yönetmeliğinin 35(mer'i ynt 43 ila 57)ila 49 uncu maddelerine göre belirlenmektedir. Gümrük Yönetmeliğinin 37(mer'i ynt 45 ila 50) ila 42 nci maddelerinde eşya kıymetinin tespitine ilişkin yöntemler, 36 ncı maddede bu yöntemlerin hangi esaslar çerçevesinde uygulanacağı belirtilmiştir.

Buna göre, beyan edilen kıymetin gümrük kıymeti olarak kabul edilip edilmeyeceği, satışa ilişkin diğer hususlar da göz önünde bulundurulmak suretiyle öncelikle, birinci yöntem olan satış bedeli yöntemine göre belirlenecektir. Bu yöntemden izleyen yönteme geçilebilmesi için beyan edilen kıymetin bu yönteme göre kabul edilemez olması gerekir. Başka bir ifadeyle, beyan edilen kıymetin kontrolü neticesinde satış bedeli yönteminin uygulanmasının mümkün olmadığı dayanakları ile açıklanmalıdır. Buradan hareketle, satış bedeli yönteminin terk edilmesi halinde, bunu izleyen aynı eşyanın satış bedeli yöntemine geçilmelidir.

A- Aynı veya benzer eşya kıymetlerinin beyan edilen kıymete göre yüksek olduğunun belirlenmesi halinde satış bedeli yöntemi terk edilebilir mi?

Satış bedeli yöntemine göre gümrük kıymeti belirlenirken, beyan edilen kıymetin aynı veya benzer eşyaya ait mevcut kıymetlerin altında olması halinde, bu durum beyan edilen kıymetin reddi için tek başına bir gerekçe oluşturmaz. Yani, beyan edilen kıymetten yüksek kıymetin olması satış bedeli yönteminin terk edilmesi için tek başına yeterli bulunmamaktadır.

Bir sonraki yönteme geçilebilmesi için, öncelikle satış bedeli yönteminin kullanılıp kullanılamayacağı kesin olarak belirlenmelidir. Bunu belirlemek için ise, hangi hallerde bu yöntemin terk edilmesi gerektiği bilinmelidir.

B- Hangi hallerde satış bedeli yöntemi terk edilmelidir?

Beyan edilen eşyanın kıymetinin aynı veya benzer eşyanın kıymetine göre düşük olmasının sebepleri araştırılırken öncelikle bu farklılığın, satış bedeli yöntemine ilişkin Gümrük Kanununun 24 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a), (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilen hususlardan kaynaklanıp kaynaklanmadığına bakılmalıdır. Satış ve fiyatla ilgili bu bentlerde sayılan hususlardan birinin bulunması ya da bulunmaması hallerinde ise, bu yöntemin terk edilip

terk edilemeyeceği aşağıda açıklanmıştır.

1. Durum: Bu bentlerde belirtilen hususlardan birinin varlığı nedeniyle kıymet farklılığı söz konusu ise;

a) Satış fiyatının hangi ölçüde etkilendiği objektif olarak belirlenebiliyorsa, gerekli düzeltme yapılarak gümrük kıymeti satış bedeli yöntemine göre belirlenebilir.

b) Satış fiyatının hangi ölçüde etkilendiği saptanamıyorsa, o halde gümrük kıymeti satış bedeli yöntemine göre belirlenemez. Bu durumda izleyen yönteme, yani aynı eşyanın satış bedeli yöntemine, buna göre de belirlenemiyorsa sırasıyla izleyen diğer yöntemlere geçilmelidir.

2. Durum: Yapılan kontrol neticesinde bu bentlerde sayılan hususlardan biri mevcut değilse, gümrük kıymetinin nasıl belirleneceğine karar verilmeden önce tespit edilen kıymet farklılığının gerçekten doğru tespit edilip edilmediği çok iyi belirlenmelidir. Bu nedenle, aynı veya benzer olduğu düşünülen eşya ile beyan edilen eşya aşağıda belirtildiği gibi karşılaştırılmalıdır.
C- Aynı veya benzer olduğu düşünülen eşya, beyan edilen eşyanın aynı veya benzeri midir?

Herhangi bir eşyanın, bir başka eşyayla aynı veya benzer olduğundan söz edebilmek için öncelikle, kıymetinin evvelce gümrük kıymeti olarak kabul edilmiş olması şartıyla;

a) Gümrük Yönetmeliğinin 35(mer'i ynt 43) inci maddesinin (a) ve (b) bentlerinde tanımlandığı gibi, birbirlerinin aynı veya benzeri olmalı,

b) Ticari düzey ve/veya satın aldıkları miktarlar aynı veya birbirlerine yakın olmalı,

c) Menşeleri aynı olmalı,

d) Satış tarihleri aynı veya yakın bir tarihi kapsamalıdır.
Beyan edilen eşya ile aynı veya benzer olduğu düşünülen eşya arasında, sayılan bu dört unsurdan sadece birinin dahi uyuşmaması halinde, aynı veya benzer eşyanın kıymeti, beyan edilen eşya için gümrük kıymeti olarak esas alınamaz.

Sayılan dört unsurun aynı olması halinde ise, aynı veya benzer eşya kıymetleri ile beyan edilen eşyanın kıymeti arasındaki farklılığın, satışa ilişkin koşullardan kaynaklanıp kaynaklanmadığı araştırılmalıdır.

a) Satış ile ilgili satış sözleşmesinde yer alan ve fiyatın sonradan gözden geçirilmesini öngören hükümler mi bulunmaktadır?

b) Tek bir satış muamelesine konu olup, bölümler halinde mi ithal edilmektedir?

c) Tek fiyat üzerinden yapılan paket satış konusu mudur?

d) Eşyanın ithali, bağlı satış konusu mudur?

e) Satıcı tarafından miktar ya da peşin ödeme iskontosu yapılmış mıdır?

Yukarıda belirtilenlerin dışında, satış ve fiyatla ilgili başka koşullarla da karşılaşılması muhtemeldir. Bu tür koşulların, eşya kıymetlerini artırıcı ya da azaltıcı yönde etkileyebileceği tabiidir. Bu nedenle, beyan edilen eşya ile aynı veya benzer olduğu belirlenen eşyanın satış koşulları,

- aynı olmalı veya

- satış fiyatını etkilememiş olduğu belirlenmeli veya

- farklı koşula rağmen satış fiyatında objektif bir düzeltme yapılabilmelidir.

Diğer taraftan, beyan edilen eşya kıymetinin aynı veya benzer eşya kıymetlerine göre düşük olmasının başka sebepleri de olabilir. Örneğin, beyan edilen eşya kıymetinde damping yapılmış olabilir.

Buraya kadar belirtilen tüm hususlar göz önünde bulundurularak, bu eşyaların birbirinin aynı veya benzer olup olmadığı belirlenir. Ancak buradan, aynı veya benzer eşya kıymetlerinin yüksek veya beyan edilen eşyanın aynı veya benzer olduğunun belirlenmesi halinde, satış bedeli yöntemi terk edilerek, izleyen aynı eşyanın satış bedeli yöntemine geçileceği sonucuna varılmamalıdır.

D- Aynı veya benzer eşyanın, beyan edilen eşyaya uygun olduğu kesin olarak belirlenirse ve ithal eşyasının beyan edilen kıymetinin gerçeklik ve doğruluğu hususunda tereddüt hasıl olur ise yapılacak işlemler:

1. Yükümlüden ilave bilgi ve belge istenilmesi:

Gümrük İdaresince, ekte bir örneği yer alan ve asgari hangi bilgileri içereceği belirtilen yazı (Ek: 1) beyan sahibine tebliğ edilir. Bu talep yazısında, istenilen ilave ispatlayıcı belgeler ve/veya

kıymet konusunda açıklanması istenilen hususlar açıkça belirtilir. Mükelleften;

- Yurtdışı ihracat ülkesinden çıkış beyannamesi,

- Alıcı ve satıcı arasında yapılan satış sözleşmesi-kontratın veya

- İhracatçı karşı ülkede ihracatın yapıldığı il veya bölgedeki ticaret odasından alınacak ve kıymeti teyit edecek nitelikteki belgelerin, noter ya da konsolosluk tasdikli tercüme edilmiş suretleri

istenilecektir.

2. Yükümlüye verilecek süre:

Yapılacak tebligatta 45 gün cevap süresi verilir. Sürenin bitiminden önce beyan sahibince yazılı ve gerekçeli talepte bulunulması durumunda 45 günü aşmamak kaydıyla ek süre verilir.

3. Kıymet incelemesi sonuçlanmadan eşyanın çekilmek istenmesi:

Eşya gümrüğün denetlenmesi altındayken yükümlü tarafından çekilmek isteniyorsa, Gümrük Yönetmeliğinin 587 inci maddesinde belirtilen koşullarla talep kabul edilir.

4. İlave bilgi-belge talebinin karşılanması ve ibraz edilen bilgi-belgelerin uygun bulunması:

İbraz edilen bilgi ve belgeler kabul edilebilir nitelikteyse ve beyan edilen kıymetin fiilen ödenen veya ödenecek fiyat olduğunu kesin olarak ortaya koyuyorsa, gümrük kıymeti satış bedeli yöntemine göre tespit edilir.

5. İlave bilgi-belge talebinin karşılanmaması:

Süresi içinde ilave bilgi-belge talebinin karşılanmaması durumunda, beyan edilen gümrük kıymetinin gerçeklik ve doğruluğunun ispatlanamaması, Gümrük Kanununun 65 inci maddesinin birinci fıkrası çerçevesinde talep edilen bilgilerin sunulmaması ve Kıymet Bildirim Formunun “Taahhütname” bölümünde belirtilen taahhüde uyulmadığı gerekçeleriyle beyan reddedilerek Gümrük Yönetmeliğinin 36 (mer'i ynt 44) ncı maddesinde belirtilen esaslar çerçevesinde uygun yönteme göre kıymet tespiti yapılır.

Buna göre eşyanın gümrük kıymeti, mezkûr Yönetmeliğin 38 ila 42 (mer'i ynt 46 ila 50) nci maddelerde yer alan yöntemlerin sırasıyla uygulanması yoluyla belirlenir. Söz konusu yöntemler sırasıyla; aynı eşyanın satış bedeli yöntemi, benzer eşyanın satış bedeli yöntemi, indirgeme yöntemi, hesaplanmış kıymet yöntemi ve son yöntemdir. Bir yönteme göre belirlenemeyen kıymet için sıra dahilinde olmak üzere izleyen yönteme geçilir. Eşyanın gümrük kıymeti bir üst maddede yer alan yöntem hükümlerine göre belirlenebildiği sürece bir alt madde hükümleri uygulanamaz. Ancak, beyan sahibinin yazılı talebinin gümrük idaresince uygun bulunması şartıyla, bu yöntemlerden indirgeme yöntemi ile hesaplanmış kıymet yönteminin uygulama sırası değiştirilebilir.

Ancak, İdarece bu çerçevede kıymet tespitinin yapılmasından önce söz konusu belgelerin sunulması halinde, bu belgeler süresi içinde sunulan bilgi-belgeler gibi değerlendirmeye alınır.

6. İbraz edilen ilave bilgi ve belgelerin uygun ve yeterli bulunmaması:

Verilen bilgi ve belgeler kabul edilebilir nitelikte değil ve/veya fiilen ödenen veya ödenecek fiyatın belirlenmesine imkân sağlamıyor ya da beyan edilen kıymetin doğruluğunu ispat için yeterli

değil ise; kabul edilmeme veya yeterli bulunmama gerekçeleri açıkça ifade edilerek beyan reddedilir ve Gümrük Yönetmeliğinin 36 (mer'i ynt 44)ncı maddesinde belirtilen esaslar çerçevesinde uygun yönteme göre kıymet tespiti yapılır. Söz konusu tespit bu bölümün 5 inci maddesinin ikinci paragrafında belirtilen esaslar çerçevesinde yerine getirilir.

7. Bölge Müdürlük bünyesinde veya Bölge Müdürlük arası aynı-benzer eşya kıymeti sorgulaması:

Gerek satış bedeli yöntemine göre eşya kıymetinin tespit edilmemesi nedeniyle aynı veya benzer eşya kıymetlerine ulaşmak için, gerekse beyan edilen kıymetin doğruluğunun anlaşılması amacıyla, Gümrük İdarelerince diğer Gümrük İdareleri ve Bölge Müdürlüklerinden kıymet araştırması yapılabilir.

Aynı veya benzer eşya kıymetlerine ilişkin araştırmalarda öncelikle Gümrük Veri Ambarı Sistemi (GÜVAS)'nde yer alan Kıymet Veri Tabanı kullanılır. Araştırmada tespit edilen beyannameler içerisinde gerekli görülenlere ilişkin fatura bilgileri ve örneklerinin Bölge Müdürlükler kanalıyla

ilgili idareden talep edilmesi ve konunun elde edilen bilgiler çerçevesinde ilgili İdarece değerlendirilerek sonuçlandırılması gerekmektedir.

Bununla birlikte, inceleme sırasında Veri Tabanında sorgulamanın GTİP bazında yapılabildiği, eşya bazında kıymet sorgulama imkânının bulunmadığı, homojen bir eşya için kıymet bazında sorgulama yapılması mümkün iken, bir GTİP'in birden fazla eşyayı içermesi durumunda, eşyaların kalite, marka ve sair farklılıkları da eşyanın kıymetini değiştireceğinden, aynı GTİP için farklı kıymetler elde edilmesinin mümkün olduğu hususu da göz önünde bulundurulmalıdır.

8. Beyanname ekinde yer alan ve talep üzerine ibraz edilen belgelerin gerçeklik veya doğruluğundan şüphe edilmesi nedeniyle yurtdışı araştırması yapılması:

Dünya Ticaret Örgütü Kıymet Anlaşmasına göre referans kıymet üzerinden işlem yapılamayacağı dikkate alınarak, sadece referans fiyatlara uymadığı gerekçesiyle yurt dışı araştırmasına gidilmeyecektir.

Diğer taraftan, beyana göre hesaplanan vergileri toplamı 1.000 TL'yi aşmayan eşya için yurt dışından bilgi talebinde bulunulmayacaktır. Ancak, araştırma konusu eşyanın birden fazla beyanname ile ithal edildiği durumlarda, hesaplamada bunlar toplu olarak dikkate alınacaktır.

Yurt dışı araştırmalarında; belirlenmiş esaslara göre idarece doldurulan "Yurt Dışına Gönderilecek Bilgi Talep Formu" düzenlenerek Bölge Müdürlüğüne gönderilir. Mezkûr formun "II-Bilgi talebinin nedeni" bölümünde, şüphe nedenleri ile idarece kıymet tespit yöntemlerinin uygulanma sonuçları ayrıntılı olarak açıkça belirtilir.

Bölge Müdürlükçe yapılan inceleme sonucunda, araştırma yapılmasına gerek bulunur ise mütalaasıyla birlikte Bakanlığa (AB ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü) gönderilir. Aksi halde, yapılacak işlem gümrük idaresine bildirilir.

9. Yurt dışı araştırması sonucuna göre yapılacak işlem:

Yurt dışından alınacak cevaba göre, yükümlü tarafından beyan edilen kıymetin gerçek ve doğru olduğu tespit edilirse, bu çerçevede gerekli işlemler yapılır.

Alınan yanıtta ilgili ülke tarafından talebin karşılanamayacağı ya da bilgi bulunamadığı bildirilmiş ise, gümrük idaresinde mevcut verilere göre değerlendirme yapılır.

Beyan edilen kıymetin gerçek veya doğru olmadığı tespit edilir ise, ilgilendirdiği yönüyle 4458 sayılı Gümrük Kanunu, 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu hükümleri çerçevesinde gerekli adli ve idari işlemler yapılarak sonucundan ilgili belge fotokopileri ile birlikte Bakanlığa (Gümrükler Genel Müdürlüğü) bilgi verilir.

Beyana göre yapılan vergi tahakkukları ile İdarece tahakkuk ettirilen vergiler arasındaki farkın, yükümlüsünce Gümrük Yönetmeliğinin 587 inci maddesinde belirtildiği şekilde teminata bağlanarak eşyanın çekilmesi veya referans/veri kıymetler göz önünde bulundurularak teminat alınması durumlarında, talepte bulunulduğu tarihten itibaren bir yıl içerisinde yurt dışı araştırmasının sonuçlanmaması halinde, gümrük idaresinde mevcut verilere göre değerlendirme yapılır ve işlem sonuçlandırılır. Bu süreden sonra alınan cevaplar çerçevesinde vergi farkı ortaya çıkan hallerde, gerekli işlemler yerine getirilir.

Gerek yurt dışı araştırması sonucunda talebin karşılanamayacağının veya bilgi bulunmadığının bildirilmesi, gerekse bir yıllık sürenin geçmesi nedeniyle mevcut verilere göre değerlendirme yapılacak olması durumlarında; öncelikle beyanın kabul edilip edilmeyeceği hususunda bir değerlendirme yapılır. Bu değerlendirmede; yükümlüden temin edilmiş olan bilgi ve belgeler (beyanname ve ekleri ile varsa ilave bilgi-belgeler), Bakanlıktan bildirilen veriler, varsa benzer konulara ilişkin denetim raporları, ithal tarihinden sonraki süreç de dahil olmak üzere aynı ve benzer eşya ithalatında tespit edilen kıymetler, GÜVAS'tan temin edilen bilgiler gibi konuya ilişkin tüm bilgiler dikkate alınır.

Yapılan değerlendirme sonucunda beyanın kabul edilmesi gerektiği sonucuna varılırsa, işlemler buna göre sonuçlandırılır. Aksi durumda ise gümrük kıymeti, bu bölümün 5 inci maddesinin ikinci paragrafında belirtilen esaslar çerçevesinde belirlenir.

10. Uygulama

Yukarıda değinilen açıklama notlarının uygulanmasına ilişkin olarak aşağıda örnek olaylara yer verilmiş olup (Ek: 2), karşılaşılacak durumların değerlendirilmesinde yönlendirici mahiyette dikkate alınması gerekmektedir.

Bu yazı GümrükApp’ten alınmıştır.